

Dział I

Źródła prawa i wykładnia prawa

Prowadzący: Mateusz Janik

PODATKOWA
OFICyna WYDAWNICZA

Uwaga!

Szanowni Państwo!

Serdecznie zapraszamy na nasz **intensywny kurs przygotowujący do egzaminu ustnego na doradcę podatkowego.**

Przygotujemy Państwa do egzaminów ustnych w marcu 2024 r.

Po więcej szczegółów zapraszamy na:

www.podatkowaoficyna.pl

| Źródła prawa i wykładnia prawa.

Pytanie 17.

Relacje pomiędzy prawem krajowym a prawem unijnym.

| Źródła prawa i wykładnia prawa.

Relacje pomiędzy prawem krajowym a prawem unijnym.

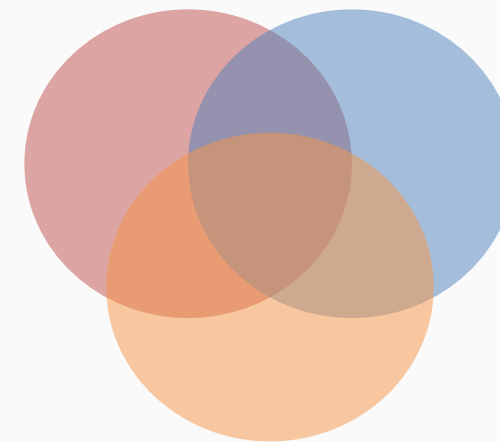
Konspekt odpowiedzi

1. Multicentryczność systemu prawa;
2. Prawo krajowe, prawo unijne;
3. Relacje pomiędzy prawem krajowym i unijnym:
 - a. zasada pierwszeństwa prawa UE
 - b. zasada bezpośredniego skutku prawa UE
 - c. zasada pośredniego skutku prawa UE
 - d. zasada odpowiedzialności państw członkowskich za naruszenie prawa UE

Multicentryczność systemu prawa

Multicentryczność systemu prawa:

1. prawo krajowe;
2. prawo unijne;
3. prawo międzynarodowe.

Prawo UE jest autonomicznym porządkiem prawnym. Jest ono odrębne od prawa krajowego. Jest również odrębne od prawa międzynarodowego, choć się z niego wywodzi.

Prawo krajowe – czyli co?

art. 87 Konstytucji

1. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.
2. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

Prawo krajowe

Art. 91 Konstytucji

1. Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, **stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana**, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy.
2. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie **ma pierwszeństwo przed ustawą**, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.
3. Jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami.

art. 9 Konstytucji

Rzeczpospolita Polska **przestrzega** wiążącego ją prawa międzynarodowego.

art. 8 ust. 1 Konstytucji

Konstytucja jest **najwyższym** prawem Rzeczypospolitej Polskiej.

Prawo UE – czyli co?

Prawo pierwotne (traktatowe) – traktaty założycielskie (traktaty stanowiące), traktaty zmieniające traktaty założycielskie (traktaty rewizyjne), umowy o przystąpieniu (traktaty akcesyjne)

Prawo wtórne (pochodne) – art. 288 TFUE

art. 288 TFUE

W celu wykonania kompetencji Unii instytucje przyjmują **rozporządzenia, dyrektywy, decyzje**, zalecenia i opinie. Rozporządzenie ma **zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.**

Dyrektywa **wiąże każde Państwo Członkowskie**, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym **swobodę wyboru formy i środków.**

Decyzja wiąże w całości. Decyzja, która wskazuje adresatów, wiąże tylko tych adresatów.

Zalecenia i opinie nie mają mocy wiążącej.

Prawo wtórne jest podporządkowane prawu pierwotnemu. W razie kolizji między prawem pierwotnym i prawem wtórnym należy przyznać prymat prawu pierwotnemu.

Zasada pierwszeństwa prawa UE

Zasada pierwszeństwa (supremacji, prymatu) prawa UE nad prawem krajowym (wewnętrznym państw członkowskich)

1. wykształciła się w orzecznictwie TSUE (dawniej ETS) – orzeczenie Van Gend and Loos oraz Flaminio Costa p-ko E.N.E.L.;
2. w razie **konfliktu** między normą prawa krajowego a normą prawa unijnego **pierwszeństwo zastosowania** ma norma prawa unijnego, co wiąże się z niezastosowaniem (odmową zastosowania) normy prawa krajowego;
3. znajduje zastosowanie do wszystkich prawnie wiążących źródeł prawa UE;
4. znajduje zastosowanie wobec wszystkich przepisów prawa krajowego – oczywiste kontrowersje budzi stosowanie tej zasady wobec krajowych konstytucji;
5. w praktyce istotna jest relacja z ustawami – prawo UE ma pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami

Zasada bezpośredniego skutku prawa UE

Zasada bezpośredniego skutku jest kluczowa dla zapewnienia efektywności prawa UE.

1. wypracowana w orzecznictwie TSUE (początkowo w odniesieniu do prawa traktatowego, skutek wertykalny (pionowy, jednostka p-ko państwu), później dopuszczony skutek horyzontalny;
2. dla jej zastosowania przepis unijny powinien być jasny, niebudzący wątpliwości, bezwarunkowy i niezależny od dalszych działań podejmowanych przez UE lub państwa członkowskie;
3. zasada bezp. skutku dotyczy rozporządzeń, które wiążą w całości i podlegają bezpośredniemu stosowaniu w państwach członkowskich, zakaz kopiowania przepisów rozporządzeń do prawa krajowego;
4. zasada ta dotyczy również dyrektyw, **ALE!!! dyrektywy mogą wywoływać bezp. skutek wyłącznie w relacji jednostka – państwo (NIE ODWROTNIE), nie mogą natomiast wywoływać bezpośredniego skutku w relacji jednostka – jednostka; dyrektywy nie mogą również tworzyć obowiązków dla jednostek;**
5. zasada ta dotyczy również decyzji.

Zasada pośredniego skutku prawa UE

Wykładnia prounijna.

1. wywodzona z orzecznictwa TSUE;
2. zgodnie z tą zasadą sądy krajowe (jak również organy administracji) mają obowiązek wykładni prawa krajowego zgodnie z prawem unijnym;
3. nie ma charakteru absolutnego, „tak dalece, jak to możliwe”;

Zasada odpowiedzialności państw członkowskich za naruszenie prawa UE

Sens: Państwa członkowskie powinny ponosić odpowiedzialność za naruszenie prawa unijnego.

1. rozwinięta w orzecznictwie TSUE;
2. wyrażane jest stanowisko, że zasada ta ma zastosowanie, gdy nie jest możliwe/wystarczające oparcie się na zasadzie bezpośredniego lub pośredniego skutku;
3. przykład zastosowania – wadliwa implementacja (transpozycja) dyrektywy;
4. przesłanki odpowiedzialności (3):
 - a. naruszenie przepisu unijnego przyznającego jednostce uprawnienie;
 - b. naruszenie jest wystarczająco poważne;
 - c. związek przyczynowy między naruszeniem a szkodą jednostki.
5. procedurę dochodzenia roszczeń reguluje natomiast prawo krajowe (autonomia proceduralna).

Dziękuję za uwagę :)

Prowadzący: Mateusz Janik